

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

ΚΥΚΛΟΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ – ΠΟΛΙΤΗ

ΣΥΝΟΨΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ

Θέμα:

**ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΣΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΟΡΘΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΝΟΜΟΥ:
ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥΝΤΑΙ ΝΑ ΕΚΤΕΛΟΥΝ ΚΑΤΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ
ΤΗΝ ΑΠΟ ΞΗΡΑΣ ΠΡΟΣΔΕΣΗ ΚΑΙ ΛΥΣΗ ΠΛΟΙΩΝ**

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Καλλιόπη Σπανού

Ειδικός Επιστήμονας: Δώρα Βούλγαρη

Αθήνα, Αύγουστος 2008

ΘΕΜΑ: ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΟΡΘΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΝΟΜΟΥ. ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥΝΤΑΙ ΝΑ ΕΚΤΕΛΟΥΝ ΚΑΤΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟ ΞΗΡΑΣ ΠΡΟΣΔΕΣΗ ΚΑΙ ΛΥΣΗ ΠΛΟΙΩΝ

Ο Συνήγορος του Πολίτη εξέτασε αναφορά κοινοπραξίας λεμβουχικών εργασιών στην οποία είχαν επανειλημμένα επιβληθεί πρόστιμα επειδή την από ξηράς πρόσδεση και λύση των πλοίων διενεργούσαν οι βοηθοί λεμβούχοι και όχι, κατά την ερμηνεία που είχε δοθεί στις σχετικές διατάξεις από εγκύκλιο του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, ο ίδιος ο λεμβούχος.

Ο Συνήγορος του Πολίτη με το από 21.05.2008 έγγραφό του προς το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, επέστησε την προσοχή του Υπουργείου στα νομικά και λογικά παράδοξα αυτής της ερμηνείας και κάλεσε το Υπουργείο να υιοθετήσει την ορθή ερμηνεία των σχετικών διατάξεων.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:

Η διάταξη του άρθρου 2 του Γενικού Κανονισμού Λιμένος (υπ' αριθμ. 3131.1/07/1997 απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, ΦΕΚ Β' 1136/22.12.1997, εφεξής Γ.Λ.Κ.) ορίζει ποιες είναι οι λεμβουχικές εργασίες. Κατά δε το άρθρο 6 παρ. 1 του Γ.Λ.Κ.: «Οι λεμβουχικές εργασίες, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 2 του παρόντος Κανονισμού, εκτελούνται από σκάφη (λάντζες) που είναι εφοδιασμένα με σχετική άδεια από την οικεία Λιμενική Αρχή».

Ωστόσο, σε ό,τι αφορά ειδικότερα την πρόσδεση και λύση των πλοίων, το άρθρο 2 παρ. 2 του Γ.Λ.Κ., όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με την υπ' αριθμ. 2122/69/02 απόφαση του ως άνω Υπουργού (ΦΕΚ Β' 1622/31.12.2002), προβαίνει στον εξής διαχωρισμό:

«α) Στις λεμβουχικές εργασίες υπάγονται επίσης η πρόσδεση και λύση των πλοίων από θαλάσσης, εφόσον η εργασία αυτή τοπικά δεν εκτελείται διαφορετικά.

β) Η από ξηράς πρόσδεση και λύση των πλοίων, εφόσον δεν πραγματοποιείται από εφοδιασμένους με άδεια λεμβούχους, εκτελείται από επαγγελματίες φορτοεκφορτωτές και σε περίπτωση έλλειψης από τρίτα πρόσωπα εφοδιασμένα με άδεια της Λιμενικής Αρχής, που έχουν αποδεδειγμένα ναυτική ή λεμβουχική εμπειρία και είναι ασφαλισμένοι για τις εργασίες αυτές σε Κρατικό Ασφαλιστικό Φορέα, τηρουμένων κατά τα λοιπά των εργατικών και επαγγελματικών διατάξεων των Γενικών Κανονισμών Λιμένων».

Η ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ:

Με παλαιότερες διαταγές του Υπουργείου (υπ' αριθμ. 03/220/8-04 έγγραφο της ΥΕΝ/ΔΛΑ, βλ. και υπ' αριθμ. 2111.11/35/26.5.2006 έγγραφο του Κεντρικού Λιμεναρχείου Ελευσίνας) οι συγκεκριμένες διατάξεις είχαν ερμηνευθεί και εφαρμόζονταν ως εξής: «Οι λεμβουχικές εργασίες, μεταξύ των οποίων η από ξηρά και η από θαλάσσης πρόσδεση των πλοίων, παρέχονται από τους λεμβούχους, κατά την έννοια της παρ. 3 του άρθρου 2 του αριθ. 17 Γ.Λ.Κ., διά των ιδιόκτητων λέμβων (λάντζες) και διά των προσώπων που εργάζονται σε αυτές. Τα πρόσωπα που δύνανται

να εργάζονται στις «λάντζες» είναι οι κυβερνήτες τους, που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 9 και τα πληρώματά τους ή, εφόσον πρόκειται για σκάφη που δεν υποχρεούνται στην τήρηση ναυτολογίου, οι βοηθοί λεμβούχων, που συμπληρώνουν τις προϋποθέσεις και προσλαμβάνονται ύστερα από έγκριση της Λιμενικής Αρχής, κατά τις διατάξεις του άρθρου 10 του ως άνω Γ.Κ.Λ. Επισημαίνεται ότι οι βοηθοί λεμβούχων υποχρεούνται να συνεπιβαίνουν με σκοπό να βοηθούν στην εκτέλεση των λεμβουχικών εργασιών».

Ωστόσο, με το υπ' αριθμ. 2125/01/24-08-2007 έγγραφο του ΥΕΝ (Διεύθυνση Λιμενικής Αστυνομίας) η ερμηνεία αυτή άλλαξε. Πλέον, υιοθετήθηκε η γραμματική, αλλά αντίθετη προς το σκοπό του νόμου, ερμηνεία ότι η από ξηράς πρόσδεση και λύση των πλοίων δεν μπορεί να πραγματοποιείται από βοηθούς λεμβούχους, αλλά μόνο από τον ιδιοκτήτη λέμβου (ήτοι τον εφοδιασμένο με άδεια λεμβούχου).

ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ:

Από τις προαναφερθείσες διατάξεις προκύπτει ότι ενώ η από θαλάσσης πρόσδεση και λύση των πλοίων χαρακτηρίζεται ρητά λεμβουχική εργασία και άρα εκτελείται, κατά το άρθρο 6 Γ.Λ.Κ., από λάντζες που είναι εφοδιασμένες με σχετική άδεια (ήτοι από όλο το προσωπικό της λάντζας, κυβερνήτη και βοηθούς λεμβούχους), η από ξηράς πρόσδεση και λύση των πλοίων δε χαρακτηρίζεται ρητά λεμβουχική εργασία, προφανώς διότι για την εκτέλεσή της δεν απαιτείται η χρήση λέμβου. Ωστόσο, παρόλα αυτά ο νομοθέτης επέλεξε να εκτελείται η εργασία αυτή κατά προτεραιότητα από λεμβούχους, και μόνο εάν αυτοί δεν επαρκούν σε ένα λιμάνι, δίνεται η δυνατότητα να την εκτελούν και άλλα πρόσωπα (επαγγελματίες φορτοεκφορτωτές, και, σε περίπτωση έλλειψης και αυτών, αδειούχοι καβοδέτες).

Ανακύπτει ωστόσο ερώτημα ποια είναι η ορθή ερμηνεία της διάταξης «η από ξηράς πρόσδεση και λύση των πλοίων ... πραγματοποιείται από εφοδιασμένους με άδεια λεμβούχους», ήτοι ποια πρόσωπα επιτρέπεται, κατά προτεραιότητα, να εκτελούν τη συγκεκριμένη εργασία.

Η γραμματική ερμηνεία της διάταξης οδηγεί στο συμπέρασμα ότι εφόσον λεμβούχος είναι, κατά την παρ. 3 του άρθρου 2 Γ.Λ.Κ., «το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που εκμεταλλεύεται ιδιοκτήτη λέμβο (λάντζα) γραμμένη στα οικεία βιβλία (μητρώα) της Λιμενικής Αρχής», μόνο ο ιδιοκτήτης και όχι το λοιπό προσωπικό της λάντζας (ήτοι όχι ο κυβερνήτης και ο βοηθός λεμβούχου) μπορεί να εκτελέσει, κατά προτεραιότητα, την από ξηράς πρόσδεση και λύση των πλοίων.

Ωστόσο ο Συνήγορος του Πολίτη έχει την άποψη ότι αυτή η ερμηνεία, την οποία υιοθετούσε το Υπουργείο από τον Αύγουστο του 2007 και εφάρμοζαν οι κατά τόπον λιμενικές αρχές, δεν είναι ορθή για τους ακόλουθους λόγους:

α) Ο σκοπός του διαχωρισμού από τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 2 του Γ.Λ.Κ. της εργασίας πρόσδεσης και λύσης πλοίων με κριτήριο το εάν αυτή πραγματοποιείται από ξηράς ή από θαλάσσης έγινε από το νομοθέτη ώστε, στις περιπτώσεις που η πρόσδεση και η λύση γίνεται από ξηράς, να δοθεί η δυνατότητα και σε άλλα πρόσωπα, πλην των εκτελούντων την από θαλάσσης πρόσδεση, να εκτελούν την εργασία αυτή. Και τούτο διότι ακριβώς η πρόσδεση και η λύση των πλοίων από ξηράς δεν απαιτεί την ύπαρξη λέμβου. Τα τρίτα αυτά πρόσωπα όρισε η συγκεκριμένη διάταξη ότι μπορεί να

είναι οι επαγγελματίες φορτοεκφορτωτές και οι εφοδιασμένοι με άδεια καβοδέτη. Ήτοι, ενώ γενικά τις λεμβουχικές εργασίες τις εκτελούν, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Γ.Λ.Κ., μόνο οι λάντζες που είναι εφοδιασμένες με σχετική άδεια, για την από ξηράς πρόσδεση και λύση των πλοίων δόθηκε η δυνατότητα να εκτελείται, εάν δεν επαρκούν στο λιμάνι οι λάντζες, και από άλλα πρόσωπα (φορτοεκφορτωτές και, εάν δεν επαρκούν και αυτοί, καβοδέτες με άδεια). Αντιθέτως, δεν ήταν στο σκοπό του νομοθέτη να αποκλείσει από την από ξηράς πρόσδεση/λύση των πλοίων ορισμένα από τα πρόσωπα στα οποία επιτρέπεται να εκτελούν γενικά λεμβουχικές εργασίες. Ωστόσο, η γραμματική ερμηνεία που υιοθέτησε και εφαρμόζει το Υπουργείο καταλήγει σε συμπέρασμα που βρίσκεται σε αντίθεση με το σκοπό του νομοθέτη, ήτοι ότι κάποια από τα πρόσωπα στα οποία επιτρέπεται να εκτελούν λεμβουχικές εργασίες, όπως η από θαλάσσης πρόσδεση των πλοίων (ήτοι και ο κυβερνήτης και ο βοηθός λεμβούχου), αποκλείονται από την από ξηράς πρόσδεση/λύση πλοίου, και την τελευταία επιτρέπεται να εκτελεί μόνο ο ιδιοκτήτης λάντζας.

β) Από τη συνδυαστική ερμηνεία των διατάξεων του Γ.Λ.Κ. προκύπτει ότι ο ιδιοκτήτης της λάντζας δεν απαιτείται να έχει ουδεμία ναυτική ή λεμβουχική εμπειρία. Είναι απλώς το πρόσωπο που έχει καταθέσει τα προβλεπόμενα από το άρθρο 3 του Γ.Λ.Κ. δικαιολογητικά για την απόκτηση λάντζας, μεταξύ των οποίων δεν αναφέρονται στοιχεία αποδεικνύοντα ναυτική ή λεμβουχική εμπειρία. Είναι ωστόσο αντιφατικό να απαιτείται η απόδειξη ναυτικής ή λεμβουχικής εμπειρίας για τα πρόσωπα που θα πάρουν, κατ'εξαιρεση, άδεια καβοδέτη, και να επιτρέπεται, κατά προτεραιότητα, η από ξηράς πρόσδεση και λύση πλοίων μόνο από ιδιοκτήτες λέμβου οι οποίοι δεν απαιτείται να έχουν καμία ναυτική ή λεμβουχική εμπειρία.

γ) Σύμφωνα με την ενημέρωση που είχε ο Συνήγορος του Πολίτη, όταν ιδιοκτήτης λάντζας είναι νομικό πρόσωπο, η από ξηράς πρόσδεση και λύση των πλοίων εκτελείται από τον νόμιμο εκπρόσωπό του. Ωστόσο, ο νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου δεν μπορεί να ταυτιστεί με τον ιδιοκτήτη του: ιδιοκτήτες είναι οι εταίροι ή οι μέτοχοι αυτού. Επομένως, αφού ο Γ.Λ.Κ. επιτρέπει σε νομικά πρόσωπα να είναι ιδιοκτήτες λαντζών, δεν μπορεί ταυτόχρονα να επιβάλλει σε όλους τους μετόχους ή τους εταίρους αυτών να εμφανίζονται κάθε ημέρα στο λιμάνι και να εκτελούν την από ξηράς πρόσδεση ή λύση των πλοίων.

δ) Επιπλέον, η γραμματική ερμηνεία καταλήγει σε συμπεράσματα αντίθετα με τους κανόνες της λογικής εάν σκεφθεί κανείς ότι η ολοκλήρωση κάθε διαδικασίας από θαλάσσης πρόσδεσης του πλοίου γίνεται με την από ξηράς πρόσδεση του πλοίου. Ενώ λοιπόν το πλήρωμα μίας λάντζας εκτελεί όλες τις εργασίες για την από θαλάσσης πρόσδεση του πλοίου, χωρίς να απαιτείται ούτε καν η παρουσία του ιδιοκτήτη της λάντζας, όταν φθάσει η στιγμή της από ξηράς πρόσδεσης του πλοίου θα πρέπει από εκεί και πέρα να εμφανισθεί ο ιδιοκτήτης της λάντζας και να αναλάβει την περαιτέρω εργασία μόνο αυτός!

ε) Εξάλλου, στην πράξη, η από ξηράς πρόσδεση και λύση των πλοίων δεν μπορεί ουδέποτε να γίνει από ένα πρόσωπο. Απαιτούνται τουλάχιστον δύο ή τρία πρόσωπα. Κατά συνέπεια, εάν υποθεθεί ότι ο νομοθέτης αναθέτει κατά προτεραιότητα την από ξηράς πρόσδεση και λύση πλοίων μόνο στον ιδιοκτήτη λάντζας, και όχι και στο πλήρωμα της λάντζας, αυτός από μόνος του δεν μπορεί να εκτελέσει την από ξηράς πρόσδεση ή λύση κανενός πλοίου!

στ) Το πραγματικό γεγονός ότι μέχρι σήμερα δεν είχε προκύψει πρόβλημα διότι όλοι οι ιδιοκτήτες λαντζών συνεργάζονται μεταξύ τους σε κοινοπραξίες λεμβούχων, με συνέπεια δύο ή τρεις ιδιοκτήτες πάντοτε να επαρκούν για την από κοινού πρόσδεση/λύση ενός πλοίου, ουδόλως επαρκεί για να δικαιολογήσει την ανωτέρω εσφαλμένη ερμηνεία του Γ.Λ.Κ., ο οποίος πρέπει να εφαρμόζεται γενικά και αφηρημένα και όχι με βάση συγκεκριμένες δημιουργηθείσες καταστάσεις, οι οποίες μπορούν ανά πάσα στιγμή να μεταβληθούν (όπως συνέβη, εν προκειμένω).

Ενόψει αυτών, ο Συνήγορος του Πολίτη κάλεσε το Υπουργείο να υιοθετήσει την ορθή ερμηνεία της συγκεκριμένης διάταξης του Γ.Λ.Κ..

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ:

Το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας με το από 13/8/2008 έγγραφό του έκανε δεκτές τις απόψεις του Συνηγόρου του Πολίτη και τον ενημέρωσε ότι «προς τις αρμόδιες λιμενικές αρχές διευκρινίστηκε ήδη ότι η διάταξη του άρθρου 2 του αριθμ. 30 Γ.Λ.Κ. αναφέρεται στην κατά προτεραιότητα ανάληψη των εργασιών καβόδεσης από τους επαγγελματίες λεμβούχους, οι οποίοι εκδίδουν και το τιμολόγιο παροχής σχετικών υπηρεσιών. Οι εργασίες αυτές εκτελούνται από το προσωπικό (πλήρωμα) των εφοδιασμένων με άδεια λαντζών (κυβερνήτες κλπ) και όχι μόνο από τον ίδιο τον κάτοχο της άδειας λεμβούχο, ο οποίος, με την απόκτηση της άδειας, εκμεταλλεύεται τη λάντζα του, με την εκτέλεση της συγκεκριμένης δραστηριότητας, στην οποία ευλόγως μπορεί να προβαίνει, ιδίως όταν ο κάτοχος της άδειας είναι νομικό πρόσωπο, με το προσωπικό της λάντζας του».